

Helena Tiihonen
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
puh: 0400345104
email: taavatii@gmail.com
www.vapaavuotos.fi

MUISTUTUS LAPIN ELY-KESKUKSELLE KEMIJOEN TULVARISKIEN HALLINTASUUNNITELMASTA

Viittaa aikaisempaan muistutukseeni ja pyydän ottamaan siinä olevat asiat huomioon! Koko menettely on **hallintomenettelylain vastainen ja tarkoitushakuinen**. Tarkoitushakuisuuteen ovat syyllistyneet verorahoilla ylläpidetyt Lapin liitto ja maa- ja metsätalousministeriö, nk. valtion yhtiö Kemijoki Oy, Rovaniemen kaupunki ja muut tahot, jotka ovat myös rahoittaneet entisen Lapin liiton edunvalvontapäällikön Jaakko Ylitalon firman Koskikara- konsultointi ky:n "mielipidetiedustelua". **Mm. tätä asiaa tullaan tutkimaan laillisuusmenettelyssä.**

Yksityishenkilö, Jukka Vaarala on tehnyt intensiivistä ja raskasta selvitystyötä erilaisista pöyristyttävistä menettelyistä ja kytkennöistä Kemihaaran allassuunnitelmaan liittyen - ja tehnyt kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle. Tämän kantelun perustelut kasvavat päivä päivältä ja uusia täysin käsittämättömiä väärinkäytöksiä ilmenee. Viittaa huomioon otettavaksi Jukka Vaaralan tekemän Kemijärven kalastuskunnan muistutuksen. Allekirjoittanut on jo aiemmin (5/11/2008) tehnyt tutkimuspyynnön koskien Lapin liiton tulvasuojelusuunnittelua verovaroin Kemijoen vesistöissä. Valmisteilla olevaan asiaan ei puututtu (asiakirja toimitettu aiemmin).

VAATIMUKSET

I Prosessi tässä muodossaan on keskeytettävä välittömästi

II Lakeja on noudatettava

III Tulvaryhmän kokoonpano on uudistettava ennen esitystä maa- ja metsätalousministeriölle!

- Tulvaryhmän puheenjohtajan tulee olla vastuullinen asiantuntijavirkamies.

Kepu:n entinen ministeri, ei edes Kemijoen varrelta kotoisin oleva, torniolainen poliitikko Hannes Manninen on jäävi entisen Vuotos-altaan jyräämishistoriansa vuoksi. Ks. aikaisempi muistutus. Hän ei ole myöskään enää aikoihin ollut Lapin liiton "leivissä".

- Tasa-arvolakia on noudatettava (eduskunnan oikeusasiamiehen vastaus Aulikki Imporannan kanteluun).

- Kemijoki Oy:n asema tulee olla lausunnonantajataho, ei pysyvä asiantuntijajäsen!

- Kuntien edustajat tulee valita tietoisina siitä, mikä on tulvaryhmän tarkoitus.

- Kalastuskuntien edustus täytyy ryhmässä myös olla.

- Asianosaisten (maa- ja vesialueiden omistajat) edustus täytyy olla.

IV Tulvasuojelusuunnitelmat kuuluu laatia ELY-keskuksen virkatyönä:

Laki tulvariskien hallintasuunnitelmasta

4 §

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tehtävät

4) valmistella ehdotukset vesistöalueiden ja merenrannikon tulvariskien hallintasuunnitelmiksi;

Lapin Ely-keskuksen edustaja on jättänyt eriävän mielipiteen tulvatyöryhmän 10.10.2013 §8 päätöksestä: ”Erittäin harvinaisen tulvan (1/250) peittämällä alueella sijaitsevat asuinrakennukset eivät vahingoitu” (pj Mannisen esitys). Tällä päätöksellä tulvaryhmä on ”sitonut Ely-keskuksen kädet” objektiivisen tulvariskien hallintasuunnitelman aikaansaamiseksi ja ottanut tämän pykälän Ely-keskukselle kuuluvan tehtävän itselleen.

Tulvaryhmän toiminta on tämän pykälän vastainen. Vrt. Kemijärven kalastusalueen lausunto koskien Rovaniemen kaupungin kaavoitusta.

Tulvatyöryhmä määrittelee kaavoituksen tulvariskirajan vastoin voimassa olevaa Rovaniemen kaupungin kaavoitusmääräystä.

Myös Lapin ELY-keskuksen asiantuntija Timo Alaraudanjoki pitää tekoaltaan rakentamista tulvasuojelullisin perustein ylimitoitettuna toimenpiteenä, ks.

http://yle.fi/uutiset/asiantuntijat_tekoaltaalle_ei_ole_tulvasuojelullisia_perusteita/7213575

16 §

Tulvaryhmän tehtävät

3) hyväksyy ehdotuksen suunnitelmaksi ja siihen sisältyviksi toimenpiteiksi.

Tulvaryhmän on järjestettävä tulvariskien hallintasuunnitelman valmistelun eri vaiheissa riittävä vuorovaikutus vesistöalueen ja merenrannikon merkittävän tulvariskialueen **viranomaisten sekä elinkeinonharjoittajien, maa- ja vesialueiden omistajien, vesien käyttäjien ja asianomaisten järjestöjen edustajien** kanssa.

Vrt. Tulvatyöryhmän kokoonpano

Tulvatyöryhmä on kantelu liitten toiminut tämän pykälän vastaisesti laiminlyödessään mm. maa- ja vesialueiden omistajien, vesien käyttäjien (lukuun ottamatta Kemijoki Oy:tä) ja elinkeinon harjoittajien riittävän vuorovaikutuksen tulvariskien **hallintasuunnitelman valmistelun eri** vaiheissa.

V Kemihaaran säännöstelyallas on poistettava monien lakien vastaisena tulvasuojelusuunnitelmista

Perustelut:

1. Yli 10-vuotisen vesioikeusprosessin päätteeksi korkein hallinto-oikeus =

KHO 18/12/2002 hylkäsi Vuotos- hankkeen vesilain vastaisena

vuosikirjapäätöksellä. ks. <http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2002/200203339>

Hanke täytti **ehdottomat rakentamiskiellot (VL 2. luku 5 §)**.

Kaikki kotimaiset oikeusasteet käytiin läpi eli kyse on historiallisesta päätöksestä.

Vaasan hallinto-oikeus kumosi vesioikeuden päätöksen ja hylkäsi lupahakemuksen, koska kokonaisuutena arvioiden hankkeen vaikutukset olivat sellaisia vesilain 2 luvun 5 §:ssä (467/1987) tarkoitettuja huomattavia ja laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa ja vesiluonnossa ja sen toiminnassa, jotka estivät luvan myöntämisen. Korkein hallinto-oikeus pysytti hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden lausuma: ”Korkein hallinto-oikeus katsoi, että hankkeen vaikutuksia, kun otettiin huomioon niiden laaja-alaisuus sekä erityisesti niiden syvälekäyvyys ja pysyvyys allasalueella ja allasalueella olevat luontoarvot, oli pidettävä vesilain 2 luvun 5 §:ssä (467/1987) tarkoitettuina huomattavina ja laajalle ulottuvina vahingollisina muutoksina ympäristön luonnonsuhteissa ja vesiluonnossa ja sen toiminnassa.” korostaa nykyhetken sijoitettuna vesienhoitolain, terveysuojelulain ja ympäristöselostuksen merkitystä vesistöhankeiden suunnittelussa. Tulvariskien hallintasuunnitelma on valmisteleva suunnitelma, jossa esitettävien toimenpiteiden osalta on tarkasti ja laajalti huomioitava edellä mainittu KHO:n päätös.

Suunniteltu Kemihaaran tekoallas on olennaisilta osin sama kuin oli suunniteltu Vuotoksen allas.

Nyt Kemihaaran altaaksi nimetty olisi kolmanneksen Vuotoksen suunniteltua allasta suppeampi, mutta hukuttaisi saman osan Kemihaaran suot-nimisestä Natura-alueesta Keminsaaria lukuunottamatta, minkä Vuotoksen allaskin olisi hukuttanut. Keminsaarten luontoarvot tuhoutuisivat luonnollisesti siinäkin tapauksessa, jos Ylikemi(joe)n sulkeva pato rakennettaisiin sen yläpuolelle. Suomen ensimmäisestä suurjoen alajuoksualtaan suunnittelemisesta on edelleenkin kyse. Eli juuri samat luonnonarvot menetettäisiin.

Tällä hetkellä Kemijärven tila on parantunut huomattavasti Vuotos-prosessin aikaisesta ajasta: vanhojen yläpuolisten tekoaltaiden ja Kemijärven oman säännöstelyn aiheuttamat humuspäästöt ovat vähentyneet tasannevaiheen saavuttamisen johdosta. Myös Kitisen Kohkonen ja pienemmät patoaltaat lähestyvät tasannevaiheen puoliväliä eli on odotettavissa Kemijärven vedenlaadun ja kalaston tilan paraneminen edelleen.

KHO piti mahdollisen altaan terveysvaikutuksia isona riskinä, joita valistus ei poista: altaan alapuolisen vesistön terveydellisiä haittavaikutuksia aiheuttavat metyylielohopean, raskasmetallien, sulfidiyhdisteiden ja alumiinin saostuminen altaaseen ja Kemijärveen - ja rikastuminen ravintoketjuun ja lopulta kalaa syöviin ihmisiin.

Allekirjoittanut jätti Vuotoksen vesioikeusprosessissa oikeudelle kaksi sairauskertomuskopiota potilaiden luvalla luonnollisesti. Porttipahdan kalastajien elohopea-arvot olivat hyvin korkeat. Metyylielohopea lienee yksi pahimpia virtsaelinsyöpää aiheuttavista ympäristömyrkyistä. Ote KHO:n päätöksestä: ”Koska ihmisen elimistöön kertyvä elohopea on pääosin peräisin ruoasta ja tältä osin lähes kokonaan kalasta, hallinto-oikeus on katsonut, että tekojärven rakentamisesta aiheutuva kalojen elohopeapitoisuuden nousu saattaisi ainakin osassa kaloja ravintonaan käyttäviä ihmisiä lisätä terveysriskejä. Näiden riskien arvioiminen ennalta on kuitenkin vaikeaa, koska vaikutukset riippuvat siitä, paljonko kalaa syödään. Lisäksi edellä mainitut asiakirjoissa esitetyt arviot elohopeapitoisuuksista ovat ainakin jossain määrin epävarmoja eikä elohopean kertymistä elimistöön ja sen vaikutuksia terveydelle varmuudella tunneta. Kalojen elohopeapitoisuuksien tarkkailuvelvoite ja viranomaisten käyttörajoitustiedotteet eivät poista ainakaan kokonaan elohopeasta aiheutuvaa terveysriskiä.”

Suunnitellun altaan vahingolliset vaikutukset alapuolisen joen ja Kemijärven kalastoon (ja sen syömäkeltvottomaksi saattamiseen) ja virkistys-ym. käyttöön olisivat moninkertaisia entiseen verrattuna. Myös terveysriski on entistä suurempi.

Viittaa mukaellen Jukka Vaaralan laatimaan muistutukseen.

Kemihaaran altaan toteuttaminen merkitsisi huomattavasti suurempia terveysriskejä kuin Lokan ja Porttipahtaan tekoaltaiden aiheuttamat. Tämä johtuu siitä, että suunniteltu allas olisi välittömästi Kemijärven yläpuolella, jolloin huuhtoutuvien aineiden, metyylielohopean, raskasmetallien, sulfidiyhdisteiden, kenties Tsernobyli-cesiumin kasaumat ja pitoisuudet olisivat merkittävästi suuremmat. Metyylielohopean rikastuminen petokaloihin ja lopulta ihmisiin johtaisi vastuukysymykseen. Kuka vastaisi mahdollisista sikiövaurioista, Minimata-syndrooman seurauksista ja muista mahdollisista metyylielohopean ravintoketjuun rikastumisesta aiheutuviin sairauksiin.

Kemijärven mateita vaivaa tällä hetkellä vakava sairaus. Kalojen sukuelimet ovat surkastuneet, joka indikoi vahvasti järven pohjasedimentissä olevista ympäristömyrkyistä. Syyksi epäillään sedimenttiin kertyneitä selluloosan mikrokuitujen, klooriligniinien, mukana kulkeutuneita kloorifenoliyhdisteitä. Tietoa myrkkujen koostumuksesta ei ole, ei myöskään yläpuolisten säännöstelyaltaiden tuottamien metyylielohopea-, raskasmetalli- ym. pohjasedimenttirikastumien ja kloorifenoliyhdisteiden yhteisvaikutuksesta ravintoketjuun ja sitä kautta Kemijärven asukkaisiin.

Yksiselitteistä aineistoa Kemijärven syöpätalastoista, puhumattakaan tutkimustietoa syy- ja seuraussuhteesta on vaikea saada suhteellisen pienen populaation vuoksi, mutta ”näppituntumana” syöpätapausten kanssa tekemisiin joutuvien tahojen mielestä tilanne on todella huolestuttava. Kemihaaran allashankkeen uhkaaman terveysriskin pitäisi jo yksistään olla riittävän merkitsevä sen sulkemiseksi pois tulvariskien hallintasuunnitelmasta.

2. 15/9/2005 KHO vahvisti ko. alueen Natura2000-statuksen (valtionneuvosto liitti kohteen Naturaan v. 2004), kun se hylkäsi mm. Kemijoki Oy:n tekemän valituksen.

Ks. http://www.kho.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/2005/09/kemihaaransoidennatura-paatoslainmukainen_0.html

A. Naturan toteuttaminen luonnonsuojelulailla yksityisten suojelualueitten perustamisen myötä vuoden 2005 jälkeen useiden yksityisten maanomistajien sekä lopulta

määräajan uhatessa loppua pitkien "neuvottelujen" jälkeen myös Kemijoki Oy:n osalta v. 2013. Kemijoki Oy sai 3,2 miljoonan euron korvauksen, jonka se halusi salata.

Ks. <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/-/kemihaaran-soiden-natura-alueen-suojelu-etenee-lapin-ely-keskus-#.VMuUNmccQeE>

Seuraavassa tiedotustilaisuudessa Kemijoki Oy jo suunnitteli pitävänsä "allasoption" voimassa suojelualueellaan. Täydellistä piittaamattomuutta KHO:n ennakkopäätöksestä ja monista muista laeista.

Allas tuhoaisi alueen luontoarvot. Tämän johdosta asiaan vaikuttaa Suomen kansallisen lainsäädännön lisäksi myös **Natura 2000-verkostoa säätelevä EU-lainsäädäntö, eli**

B. EU:n luontodirektiivi

C. EU:n lintudirektiivi

Viitataan lainauksin 23/1/2015 Satu Hassin, Heidi Hautalan, Pekka Haaviston, Sirpa Pietikäisen ja Pertti Salolaisen Lapin liitolle jättämästä maakuntakaavaluonnosmielipiteestä **Naturan merkityksestä koskien Kemihaaran soita:**

"Viranomaisilla on velvollisuus estää niiden lajien ja luontotyyppien heikentyminen ja häiritseminen, joiden perusteella alue on liitetty Natura 2000-verkostoon.

Viranomaisilla on velvollisuus valvoa ennakolta hankkeita ja suunnitelmia...

... Päätösvalta poikkeusmenettelyn käyttämisestä kuuluu Suomessa valtioneuvoston yleisistunnolle. Tämän harkintavallan käytön on täytettävä sille säädetyt oikeudelliset edellytykset.

... Direktiivin mukaiset edellytykset heikentää Kemihaaran soiden luontoarvoja hukuttamalla ne tekoaltaan alle eivät täyty.

Ensinnäkään kyse ei ole tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta hankkeesta, jolle ei olisi vaihtoehtoja. Sähköntuotannolle - myös niin sanotun nopean säätötehon tuotannolle - on lukuisia vaihtoehtoja. Myös tulvasuojelulle on olemassa vaihtoehtoja.... Toiseksi ei ole mahdollista löytää toista Natura 2000 -aluetta, joka kompensoisi Kemihaaran soiden hukuttamisen aiheuttamat luontoarvojen menetykset".

3. EU-direktiivi tulvariskien arvioinnista ja hallinnasta v. 2007

ks. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32007L0060>

Viitataan lainauksin 23/1/2015 Satu Hassin, Heidi Hautalan, Pekka Haaviston, Sirpa Pietikäisen ja Pertti Salolaisen Lapin liitolle jättämästä maakuntakaavaluonnosmielipiteestä **Kemihaaran altaan lainvastaisuudesta tulvasuojelukeinona ja vesipuitedirektiivin kannalta:**

"...Erityisesti korostetaan **koko vesistöaluetta koskevaa yhteistyötä**, mukaan lukien kansainvälinen yhteistyö silloin kun valuma-alue ulottuu useamman valtion alueelle. Direktiivi velvoittaa tekemään kartat tulvavaarasta ja -riskeistä.

Johtolauseessa 14 todetaan: "Tulvariskien hallintasuunnitelmissa olisi **keskityttävä ehkäisyyn, suojeluun ja valmiustoimiin**. Suunnitelmissa olisi **joille annettavan tilan lisäämistä silmällä pitäen harkittava mahdollisuuksien mukaan tulvatasanteiden ylläpitoa ja/tai kunnostamista ...**

...Julkisessa keskustelussa esitetty **väite, että EU-direktiivi jopa velvoittaisi rakentamaan tekoaltaita tulvasuojelun vuoksi, on perätön.**

Koko direktiivissä ei ole mainittu tekoallas-sanaa. Ainoa tulvasuojelun keino, joka direktiivissä mainitaan, ja useassa kohdassa, ovat tulvatasanteet, toisin sanoen alueet, joihin luonnontilaisten vesistöjen tulvavedet ovat suurelta osin ohjautuneet, niiden ylläpito ja kunnostaminen.

Kemijoen ja sen sivujokien varrella tulvasuojelun tärkein asia on välttää rakentamista paikkoihin, jotka ovat tulville alttiina. Siltä osin kuin tässä asiassa on jo tehty virheitä, tulvasuojelu voidaan toteuttaa mm penkereiden avulla. Myös EU-direktiivissä mainittu Kemijoen luonnollisten tulvatasanteiden kunnostaminen tulisi selvittää..."

Vrt. lehtileikeliite 2. Rovaniemellä vuosien ajan käytössä ollut malli kaavoittaa tulvariskialueille.

Myös tätä asiaa tullaan tutkimaan laillisuusmenettelyssä.

4. EU:n vesipuitedirektiivi v. 2000

... Nyt myös se on lainsäädäntöä, jota pitää noudattaa vesistöihin kohdistuvia ja niihin vaikuttavia suunnitelmia laadittaessa.

Vesipuitedirektiivin 1. artiklan ensimmäisessä pykälässä todetaan sen tarkoituksiksi "**estää vesiekosysteemien sekä vedentarpeen kannalta vesiekosysteemeistä suoraan riippuvaisten maaekosysteemien ja kosteikkojen edelleen huononeminen sekä suojella ja parantaa niiden tilaa**".

Direktiivin 4. artiklan 1. pykälässä todetaan jäsenvaltioiden **velvollisuus ehkäistä kaikkien pintavesimuodostumien tilan huononeminen. Esitetty Kemihaaran tekoallas olisi siis myös vesipuitedirektiivin vastainen.**"

5. Kanava alimitoitettu

Seitakorvan yläpuolelle rakennettu kanava ilmeisesti muodostaa tulpan mahdollisessa suurtulvassa, ei suinkaan Seitakorvan koneistot tai tulvaluukut. Rovaniemi on vaarassa omista rakennusvirheistään johtuen, eikä tulpan "korjaaminen" sitä pelasta, päin vastoin. Kemijärven itsensä kannalta tulpasta voisi olla haittaa.

6. Säännöstely ylimitoitettu: Ohjuokset erittäin harvinaista

Seitakorvan padolla **ei ole ollut lainkaan ohijuoksutuksia** - tai ne ovat olleet vähäisiä vv. 1990-2014. Tämä Kitisen rakentamisen (patoaltaat ja Kohkosen allas) ja uiton lopettamisen jälkeen, jolloin Lokkaa ja Porttipahtaa on säännöstelty eri tavalla kuin aiemmin.

Lisäksi Seitakorvassa on suoritettu rakennusvirtaaman huomattavan suurenemisen mahdollistava koneistoremontti. Niitäkin remonteja niin Seitakorvassa kuin useassa alisen Kemijoen voimalaitoksessa Kemijoki Oy viivästytti vuosikausia kiristääkseen Vuotoksen altaan rakentamista. Niiden remointi kuulemma olisi kannattavampaa Vuotoksen rakentamisen jälkeen. **Näin yhtiö aiheutti huomattavia taloudellisia menetyksiä osakkailleen (sähkömäärän kasvu remontin myötä).**

Siis koneistojen kautta on voitu juoksuttaa enemmän vettä, jolloin ohijuoksutustarve luonnollisesti vähenee tulvan aikaanakin. Seitakorvan rakennusvirtaama on ollut alun perin 500 m³/s. Sitten se on ollut 640 m³/s vuonna 2004 ensimmäisen koneiston remontin jälkeen ja vuodesta 2014 toisen koneiston remontin jälkeen se on ollut 700 m³/s. Tehonnousut ovat vastaavasti 30 MW, 24 MW eli nykyisellään 144 MW ja rakennusvirtaama siis 700 m³/s.

Jo -90-luvulla Kitisen rakentamisen jälkeen ja uiton lopettamisen jälkeen koettiin Kemijärvellä masentava vesijättömaiden paljastuminen keväisin, ks. kannokkosaunarantakuva.

Kuvateksti tässä:

7 metriä säännöstellyn luonnonjärven Kemijärven saunarantaa 21/5/2014 - kuten useimpina vuosina Kitisen rakentamisen jälkeen. Vuotoksen (Kemahaaran) altaan rakentaminen olisi viivyttänyt Kemijärven täyttymistä viikolla Kemijoki Oy:n antamien tietojen mukaan. Limnologi Hans Vogt laski aikoinaan, että Vuotoksen altaaseen ei olisi juuri koskaan riittänyt vesi. Koko kesäajan ehdoton alaraja Vuotoksen allassuunnitelman säännöstelyehdotuksessa olikin vain 163,0 metriä eli 3,5 metriä alle ylärajan - niin nopeasti kuin se on saavutettavissa. Tällöin olisi ollut vesijättömaita näkyvissä karkeasti 40 % altaan pinta-alasta laillisesti vaikka koko kesän...

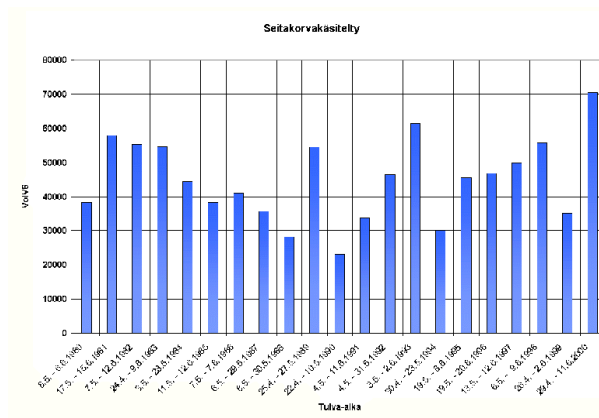
Kotisivuilla <http://www.vapaavuotos.fi/videoita/kemijarvivideo.php> on video tästä luonnottomasta tilanteesta niin ilmasta kuin maajalkasestakin. Nykyisellä rakennusvirtaamalla 1990-luvunkin ohijuoksutetut määrät olisivat olleet vielä pienempiä - ja kannokkorannat näkyvissä vielä pidempään.

Tilanne on jopa pahentunut tässä suhteessa rakennusvirtaaman noston jälkeen. Ohijuoksutuksia ei ole ollut useimpina vuosina lainkaan tai ne ovat olleet hyvin vähäisiä. Huomattavia ohijuoksutuksia oli vain vv. 2000, 2005, 2010 ja 2012.

Seuraavassa vanhoilla kotisivuilla (linkki uusilta sivuilta www.vapaavuotos.fi) on myös 1990-luvun käyrät ja pylväät Seitakorvan ohjuksutuksista ja järven täyttymisaikataulusta.

Edelleen täysin ajankohtaista tekstiä. Yli 50 vuotta vanhaa "innovaatiota" ajetaan kuin käärmettä pyssyyn laeista ja totuudesta välittämättä. Ei todellakaan mitään high techiä.

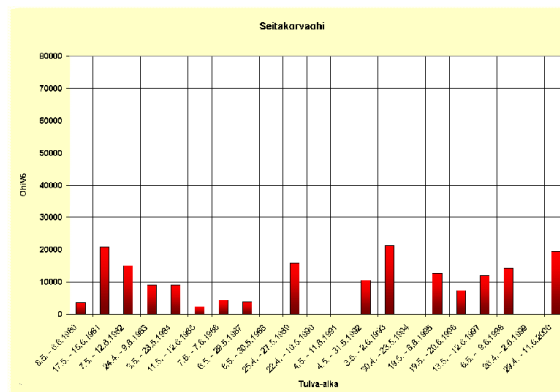
SEITAKORVAN KÄSITELLYT VESIMÄÄRÄT VV. 1980-2000

Kemijärven alapuolisessa Seitakorvan voimalaitoksessa kevättulvien aikana vv. - 80 - -00 käsitellyt vesimäärät.

Seitakorvan "hyötyvesimäärä" on melko tasainen vuodesta toiseen, ohjuksutuksia tarvitaan vain parhaimpina vesivuosina - oikeina tulvavuosina.

SEITAKORVAN OHJUOKSUTETUT VESIMÄÄRÄT VV. 1980-2000

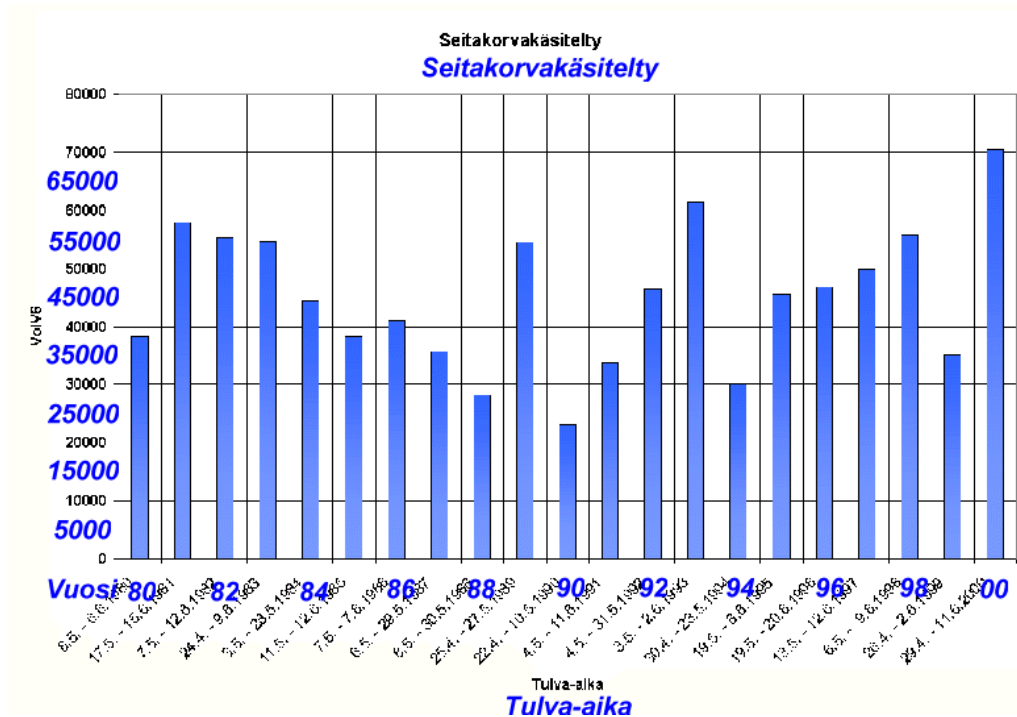

Samoina tulva-aikoina Seitakorvasta ohjuoksetut vesimäärät: -88, -90, -91, -94 ja -99 ei lainkaan ohjuoksetuksia ja muulloinkin suhteellisen vähäisiä määriä. Kemijoki Oy pyrkii tätäkin luonnottomampaan tilanteeseen niin, että perusjuoksetuksistaikin voitaisiin luopua.

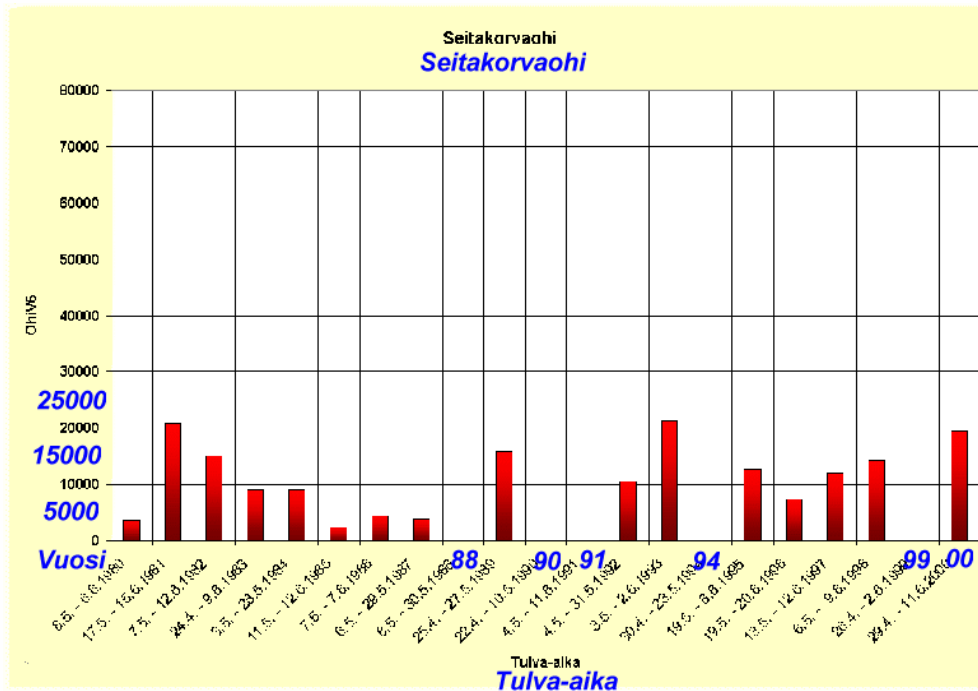
Seuraavalla sivulla isompana

SEITAKORVAN KÄSITELLYT VESIMÄÄRÄT VV. 1980-2000

Kemijärven alapuolisessa Seitakorvan voimalaitoksessa kevättulvien aikana vv. - 80 - -00 käsitellyt vesimäärät. Tätä kautta menevät kaikki Lokan, Porttipahdan, Kitisen, Luiron, Kemihaaran, Suolijärvien ja pienempien jokien vesimäärät Rovaniemeä kohti.

SEITAKORVAN OHJUOKSETUT VESIMÄÄRÄT VV. 1980-2000

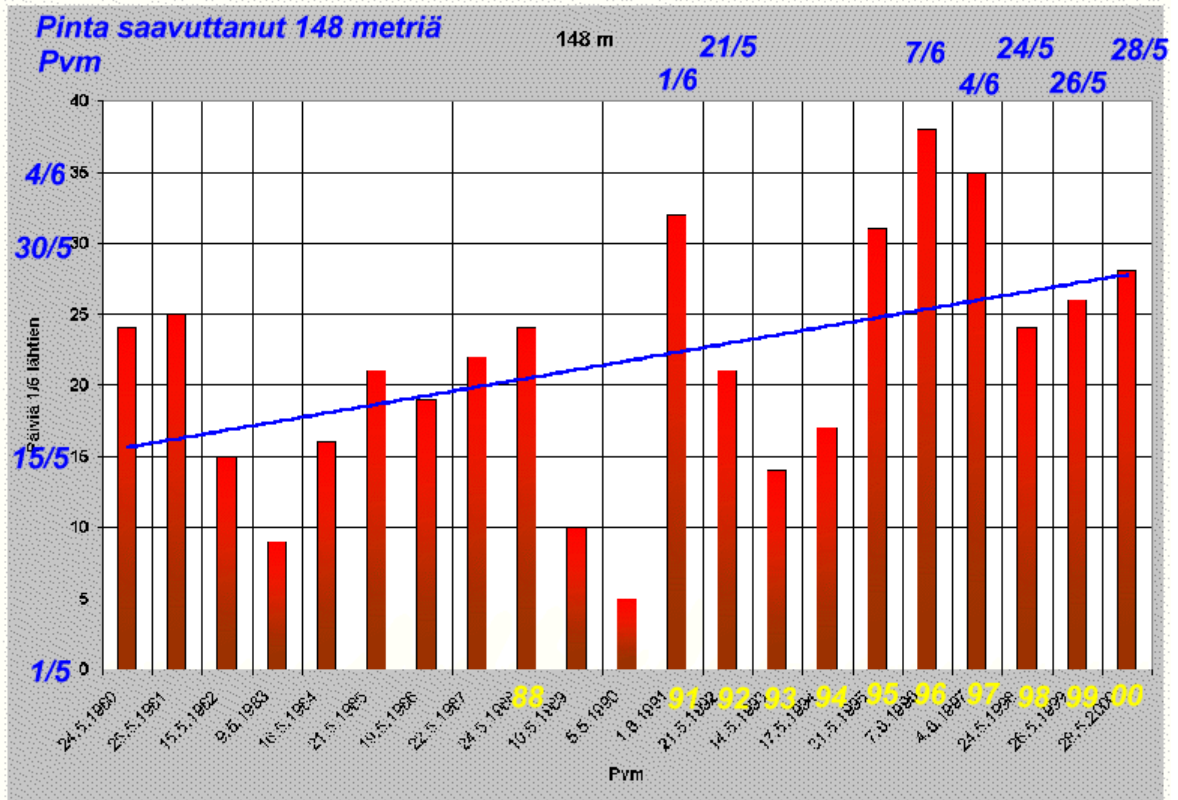

Kevättulva-aikoina Seitakorvasta ohjuksutetut vesimäärät: -88, -90, -91, -94 ja -99 ei lainkaan ohjuksutuksia ja muulloinkin suhteellisen vähäisiä määriä. Kemijoki Oy pyrkii tätäkin luonnottomampaan tilanteeseen niin, että perusjuoksutuksistaikin voitaisiin luopua.

KEMIJÄRVEN TÄYTTYMISAIKATAULU VV. 1980-2000

Kemijärven täyntyminen on hidastunut oheisen pylväikön mukaisesti käyttäen pinnankorkeutena 148 metriä meren pinnan yläpuolella.

Vielä tuossa korkeudessa ylärajaan on yksi metri, joka tarkoittaa laajoja vesijättömaa-alueita paljaana.

Kemijoki Oy on rakentanut Kitisen voimalaitoksia ja patoaltaita 1980-1990-luvuilla. Kohoksen allas on näistä suurin ja täytettiin ensi kertaa 1989. Seuraavana keväänä Kemijärven rannat näkyivät alkukesään saakka kannokkorantoina, kuten sen jälkeen useimpina keväinä. Vettä ei ole riittänyt säännöstelyn luonnonjärven, Kemijärven, täyttymiseen kohtuullisessa ajassa vaan vesiraja on noussut luvattoman hitaasti avovesikauden "vakioiseen" korkeuteensa. Ilmiö seurasi Kitisen rakentamista ja toisen merkittävän tekijän, uiton, lopettamista, kun Lokkaa ja Porttipahtaa voitiin tyhjentää keväällä entistä enemmän - alkukesän uittojuoksutuksia varten ei tarvinnut säästää näihin altaisiin vettä.

Kemijärveen tulevat vedet on siis säännöstelty Lokan ja Porttipahdan altailla sekä Kitisen patoaltailla jo niin tehokkaasti, että useimpina rakentamisen ja uiton loppumisen jälkeisinä vuosina on vältytty kokonaan kevättulvavesien ohijuoksutuksilta Kemijärven alapuolisella Seitakorvan voimalaitoksella - Kemijärven täyttymisen hidastumisen lisäksi.

Niinpä on kyseenalaista, saataisiko edes Kemijärveä täytetyksi Vuotoksen altaan rakentamisen jälkeen läheskään joka kevät ainakaan ilman Lokan ja Porttipahdan säännöstelyaltaiden entistä rajumpia kevätjuoksutuksia, puhumattakaan itse suunnitellun altaan täyttymisestä. Kemijärven täyttäminen kun on etusijalla Vuotokseen nähden.

Kemijoki Oy:n tilastojen mukaan neljänä kesänä 90-luvulla on vältytty ohijuoksutuksilta Kemijärven alapuolisessa Seitakorvassa kokonaan ja muutenkin ohijuoksutusmäärät ovat olleet kokonaiskäsittelyyn nähden vähäiset.

Silti MMM perustelee Vuotoksen allasta yleisen tarpeen vaatimana hankkeena tulvasuojelun vuoksi. Lapin ympäristökeskuksen mukaan Rovaniemi muodostaa tulpan kevättulvissa. Eikö Rovaniemen tulvat pitäisi estää ruoppauksilla siellä?

Kosteikkojen ennallistaminen koko Kemijoen vesistön varrella kuuluu tehdä. Ounasjoki tuottaa suurimman osan Rovaniemen läpi juoksevista vesistä - ja tulvasuojelun varjolla senkin rakentamista puolustellaan edelleen. Kierre tämän perustelun tiimoilla on

katkeamaton, vaikka on konkreettisia kokemuksia rakennettujen vesistöjen ongelmista kevättulvissakin, puhumattakaan kesätulvista.

MMM:n mukaan Kemijärven padot ja penkereet ovat uhan alla jo 50 - 75:n sentin ylärajan ylityksillä. Tällaista ylityslupaahan on haettu muutamana keväänä, mutta lupaa ei ole tarvittu...

Kemijoki Oy:n erikoisasiantuntija Olli Nenonen oli laskenut, että Kemijärven patoja pitäisi korottaa 3,5 metriä nykyistä korkeammiksi, että pärjättäis ilman Vuotoksen allasta tulvien kanssa. "Vuotoksellinen vettä pitäisi mahtua nykyisen päälle."

Mistähän se Vuotoksellinen tulee? Oikeuden istunnossa melkoisia sammakoita...

Patoturvallisuusriski Kemijärven 30 kilometrin pato- ja pengerrakennelmilla jo alle 75 senttimetrin ylityksellä on pelottavan tuntuista. Lisääntyvä kesätulvavauha on olemassa myös Suomessa - ja on ollutkin uhkana esimerkiksi vuonna 1992, jolloin Isohaaran patotyömaan työpato murtui. Ilmaston lämpenemisen seurauksena kesätulvavauha ja sen aiheuttamat vahingot etenkin rakennetuissa vesistöissä kasvavat, kuten Ruotsissa on jo nähty.

Rovaniemellä ja monissa muissa kunnissa on rakennettu aivan liian matalalle ja näin aiheutettu tulvavaara.

Aikaisemman vesivoimarakentamisen aikoihin oli itsestään selvää, että tulvaluukut tehdään sitä varten, että "ylimääräiset" kevättulvavedet ohjuoksetetaan. Se oli luonnollista.

Nyt Kemijoki Oy pyrkii pääsemään kokonaan eroon perusjuoksuksista eli väkivalloin muuttamaan koko Kemijoen vain voimatalouden tarpeisiin.

Edellä oleva teksti siis yli 20 vuoden takaa - ja pitää paikkansa edelleen!

Tilanne on jopa pahentunut tässä suhteessa rakennusvirtaaman noston jälkeen. Ohjuoksuksia ei ole ollut useimpina vuosina lainkaan tai ne ovat olleet hyvin vähäisiä. Huomattavia ohjuoksuksia oli vain vv. 2000, 2005, 2010 ja 2012.

Siis ennemminkin Kemijärvellä on kyse veden riittämättömyydestä täyttämään järvi säällisessä ajassa kuin tulvavahasta.

7. Eriarvoisuus: Tulvariskistandardi eri kuin muualla

Muualla Suomessa ja Euroopassa varaudutaan kerran sadassa vuodessa mahdolliseen tulvaan. Kemijoki Oy:n ilmeisen vaikutuksen johdosta tämä varautuminen on nostettu perusteettomasti 1/250-arvoon - tarkoituksena siis perustella Kemijoen allasta, kun muka muutoin ei tulvalta voisi suojautua...

8. Kemijoki Oy ei ole noudattanut patoturvallisuuslakiasetusta vuodelta 2010 ja yrittää välttää Kemijärven penkereiden vahvistamisen - ja kustannukset.

Nyt on selvinnyt Kemijoki Oy:n laiminlyöneen patoturvallisuusasetuksen (voimaan 2010) vaatimat penkereiden lujittamiset ja osin korottamiset Kemijärven säännöstellyllä luonnonjärvellä. Ko. rakennelmat ovat osoittautuneet alimitoitetuiksi. Tätä asiaa sivuttiin jo

Vuotoksen vesioikeusprosessissa 1990-luvulla, mutta säännöstelyn aiheuttamien haittojen ja vahinkojen korjaamisethan pakkaavat jäämään tekemättä tai vajaiksi, ainakin ne viivästyvät jopa vuosikymmeniä.

Vanhoilta kotisivuilta jo edellä mainittu kertauksena patoturvallisuuskohtaan:

MMM:n mukaan Kemijärven padot ja penkereet ovat uhan alla jo 50 - 75:n sentin ylärajan ylityksillä. Tällaista ylityslupaahan on haettu muutamana keväänä, mutta lupaa ei ole tarvittu...

Kemijoki Oy:n erikoisiasiantuntija Olli Nenonen oli laskenut, että Kemijärven patoja pitäisi korottaa 3,5 metriä nykyistä korkeammiksi, että pärjättäis ilman Vuotoksen allasta tulvien kanssa. "Vuotoksellinen vettä pitäisi mahtua nykyisen päälle."

Mistähän se Vuotoksellinen tulee? Oikeuden istunnossa melkoisia sammakoita...

Patoturvallisuusriski Kemijärven 30 kilometrin pato- ja pengerrakennelmilla jo alle 75 senttimetrin ylityksellä on pelottavan tuntuista. Lisääntyvä kesätulvauhka on olemassa myös Suomessa - ja on ollutkin uhkana esimerkiksi vuonna 1992, jolloin Isohaaran patotyömaan työpato murtui. Ilmaston lämpenemisen seurauksena kesätulvauhka ja sen aiheuttamat vahingot etenkin rakennetuissa vesistöissä kasvavat, kuten Ruotsissa on jo nähty.

*****

Siis: Kemijoki Oy:n velvoite on patoturvallisuusasetuksen mukaan **OMALLA KUSTANNUKSELLAAN** vahvistaa ja osin korottaa Kemijärven patopenkereitä. On mitä suurinta harhautusta pelotella alueen asukkaita tulvasuojelukustannuksista.

Nämä toimenpiteet jo aiemmin esitettyjen tulvasuojelutoimien lisäksi yhdistettynä vahvasti säännöstellyn joen käytön optimointiin estäisivät jopa Rovaniemenkin tulvavahingot - vaikka siellä on rakennettu ja rakennetaan ilmeisesti luvallisesti, **tietämättöminä omasta vastuusta** edelleenkin tulvariskirajan alapuolelle.

Onkin aiheellista ulottaa laillisuusvalvonta Kemijoki Oy:n toimiin tässäkin asiassa ja myös Rovaniemen rakennusvalvonnan toimintaan menneinä aikoina ja myös tällä hetkellä.

Myös Lapin ELY-keskuksen asiantuntija Timo Alaraudanjoki pitää tekoaltaan rakentamista tulvasuojelullisin perustein ylimitoitettuna toimenpiteenä, ks.

http://yle.fi/uutiset/asiantuntijat_tekoaltaalle_ei_ole_tulvasuojelullisia_perusteita/7213575

Suunniteltu allas on siis kaikkien edellä lueteltujen lakien vastainen.

9. Lisäksi tämä jatkuva allasjyrääminen on vaikutusalueen asukkaiden ihmisoikeuksien ja

10. perusoikeuksien polkemista. Näitä tultanee prosessoimaan EU-tasolla.

11. Lapin liitto näyttäytyy suurena verorahojen kuluttajana ja

12. Kemijoki Oy:n edunvalvojana, edistäen alueen näivettämistä, ei suinkaan kehittämistä.

Jaakko Ylitalo on toiminut aiemmin Lapin maakuntaliiton palveluksessa vuoden 1974 alusta lähtien, ja vuonna 1982 hän kiristi Pelkosenniellä Vuotoksen allasta uhkaamalla, että Lapin aluealennus poistuu, jos ei saa rakentaa. Eri vakansseilla Ylitalo on toiminut maakunnallisessa liitossa siis vuosikymmeniä, viime ajat Lapin liiton edunvalvontapäällikkönä, joista tehtävistä jäi eläkkeelle 2011.

Kemijärven kaupunginhallitus (myöhemmin vielä -valtuustokin) yksimielisesti ja Pelkosenniemen kunnanhallitus (yksi jätti eriävän mielipiteen) päätyivät 1/100a-tulvaperusteisiin toimenpideratkaisujen käyttämiseen tulvariskien hallinnassa. Savukoskella lausunto käsiteltiin vielä kunnanvaltuustossa. Tähän liittyen Ylitalo on kirjein, sähköpostitse ja puhelimen välityksellä lähestynyt valtuutettuja.

Ohessa tietoa lähestymisten sisällöstä:

Date: Sat, 21 Feb 2015 08:51:03 +0200 Subject: Re: Esitys Lapin liitolle From: kari.kilpimaa ja sp-loppuosa To: luotettu henkilö lauantai 21. helmikuuta 2015 Jaakko Ylitalo Ylitalo <sp-osoite> kirjoitti:

Hyvä kysymys Kari, mutta

-Kemijoki Oy ei ole pörssiyhtiö. Kemijoki OY:ssä on kahdenlaisia osakkeita. Toisilla tehdään päätöksiä (A-osakkeet), ja niistä valtio omistaa yli puolet. Toisilla (B-osakkeet) jaetaan osakkaiden kesken yhtiön tuottama energia (Mankala-periaate). Valtion edustaja eli omistajavaltaa valtionyhtiöissä käyttävä ministeri sanelee yhtiökokouksessa Kemijoki-yhtiön päätökset. Näin se menee.

- Jos siis valtioneuvosto katsoo, että säännöstelytilavuuden lisääminen Kemijoessa on välttämätön Rovaniemen (ja Kemijärven) pelastamiseksi suurtulvan tuhoilta (yli 100 milj. euroa), niin silloin on mahdollista, että valtioneuvosto ottaa päätöksessään huomioon alueen kuntien ja maakunnan liiton näkemykset hankkeen toteuttamisessa.

- Valtioneuvoston myönteisen rakentamisratkaisun jälkeen on turhaa kuntien kuvitella, että ne saavat enempää kuin "lakiosan" eli verotulot ja haittojen korvaukset (jotka lupaprosessissa päätetään). Mutta jos nyt ennen kun valtioneuvostotasolla on mitään päätetty, altaan rakentamiseen liitetään "paketti" tai tehdään peräti sopimus altaan hyödyn ohjaamisesta alueelle, niin allasalueelle on mahdollista saada (jos ei kaikki niin huomattavan suuri) hyöty (10 - 15 milj.) potista alueelle.

Jaakko

*****

20. helmikuuta 2015 20.20 Kari Kilpimaa <sp-osoite> kirjoitti:

Hei

Kuinka on mahdollista, että pörssiyhtiö voisi ohjata saamansa tulon vahingonkäräjöille. En usko? Osakkeen omistajat on etelästä ja niitä ei kiinnosta millä vahingoilla heidän lompansa lihoo. Ei sitä tullut Savukoski- Martti kompensatio tietäkään. Vaikka pyhästi Mauri Pekkarinen lupasi. Hallitus vaihtui ja uutta hallitusta ei kuulemma sitonut vanhan hallituksen lupaukset. Kuhan ei ole saman suuntaista uunotusta. Kari Kilpimaa ja puh no

*****

perjantai 20. helmikuuta 2015 Jaakko Ylitalo Ylitalo <jaakko.ylitalo@gmail.com> kirjoitti:

"KIRJE VALTUUTETUILLE (LAPIN LIITON JA KUNNANVALTUUSTOJEN)

Hyvät valtuutetut

Liitteessä on esitys Lapin liiton valtuustolle. Teksti on hieman muuttunut, mutta allekirjoittaneen mielestä se on samalla parantunut.

Esa Kangas on vaatinut, että Kemijärven säännöstelyn pienentäminen pitää ottaa esitykseen mukaan. Sain kiinni Kemijoki Oy:n asiantuntijan, joka totesi, että se on mahdollista, jos yläpuolelle tulee lisää säännöstelytilavuutta. Tavanomaista säännöstelyä siis voidaan pienentää, mutta hätävesiylärajan muuttaminen ei hänen mielestä ole mahdollista.

Maiju Hyry esittelee Lapin liiton lausunnon Kemijoen tulvariskien hallintasuunnitelmasta liiton hallituksen kokouksessa maanantaina 23.2. Hän on luvannut ottaa esille myös tämän viestin liitteenä olevan asian.

Lapin liiton Kemijoki Oy on kaikissa tulvariskien hallintaan liittyneissä tilaisuuksissa ilmoittanut, että yhtiöllä ei ole mitään suunnitelmia lisätä säännöstelytilavuutta Kemijoen vesistössä, mutta jos yhteiskunnalliset syyt niin vaativat, niin yhtiö voi toteuttaa allashankkeen. Yhtiö ei rakenna allasta voitontavoittelumielessä, vaan toteuttaa hankkeen yhteiskunnan, ja tässä tapauksessa valtioneuvoston, päätöksen johdosta kustannusneutraalisti. Yhtiön pitää luonnollisesti saada altaasta rakennuskustannukset kattava hyöty, mutta ei välttämättä sen enempää.

Edellä todetun johdosta rakennuskustannusten yli menevä hyöty, joko kokonaan tai suurimmaksi osaksi, on mahdollista kanavoida allasalueelle haittojen kompensaatina ja altaan hyväksyttävyyden lisäämiseksi.

Alustavien arvioiden mukaan tuo hyöty huomattava (ehkä noin 10 - 15 milj. euroa/vuosi).

Jotta altaan hyödyn kanavoiminen allasalueelle olisi realismia, niin Lapin liiton tulisi ryhtyä viivyttelämättä toimimaan sen puolesta. Valtioneuvosto joutuu ottamaan kantaa itse suunnitelmaan todennäköisesti jo ennen syksyä. Ennen sitä on päättäjille tehtävä selväksi, että allasratkaisuun pitää liittyä altaasta koituvan hyödyn ohjaaminen allasalueelle. Ja se tehtävä kuuluu luontevasti Lapin liitolle.

Menen huomenna lauantaina 21.2. Kemijärven kautta Sodankylään. Tervetuloa Kemijärvellä Mestarin Kievariin kahville klo 10.30. Jaakko Ylitalo
ja puh.no

P.S. Kuten aikaisemmin olen kertonut Maiju Hyrylle (maiju.hyry@lapinliitto.fi) riittää se, että lähetätte hänelle sähköpostiviestin, jossa kerrotte mielipiteenne esityksestä, joka on tämän viestin liitteenä. Laita esitys liitteeksi Maijulle viestiisikin. jy"

Oheinen sähköpostiviesteily tulvatyöryhmän jäsenelle ja Savukosken kunnanvaltuutetulle ja muille luottamusmiehille on selkeästi luottamushenkilöön kohdistuvaa kiristystä, jonka tavoitteena on riittävän kansallisen tahtotilan ja laajan yhteiskunnallisen tuen saavuttaminen Kemihaaran altaalle.

Ylitalon viesti kytkee Kemijoki Oy:n kiistatta po. prosessiin ja sen ensisijaiseen tavoitteeseen, joka on energiahyöty, välittämättä tulvasuojelusta tai ympäristöstä.

Muuten ei ole selitettävissä, että Ylitalo pystyy lupaamaan muutoksia jopa oikeuden päätökseen perustuvaan Kemijärven säännöstelyyn. Viesti osoittaa myös sen, että Lapin liitto/Maiju Hyry on kytketty tiiviisti prosessin läpiviemiseen.

Jälleen herää kysymys. Kenen toimeksiannosta Jaakko Ylitalo ja hänen firmansa Koskikarakonsultointi ky toimii?

No, nyt on selvinnyt, että rahoittajatahoja ko. konsultointifirman propagandaselvitykselle (mielipidetutkimus kahdesta tulvasuojeluvaihtoehdosta) ovat Lapin liitto, Rovaniemen kaupunki, Ympäristöpooli, johon kuuluu mm. Kemijoki Oy... Kytkyt ovat aikamoiset!

Kemijoki Oy:n edunvalvonta jatkuu kuumeisena...

Mitä rahaa kunnat saisivatkaan?

Kemijoki Oy on keskinäinen yhtiö, joka jakaa tuotantonsa osakkailleen alennetulla hinnalla ja jonka koko voitto on rajattu, 1990-luvulla muistaakseni 10 miljoonaan markkaan/vuosi.

Altaan rakentamislupaahan ei koskaan tule, koska hanke on monen lain vastainen, mutta teoreettisesti voimme kuvitella tilanteen:

Aika kauan saisivat kunnat odottaa voittosummia tileillensä altaan rakentamisen jälkeen...Allas olisi ensiksikin valmis aikaisintaan 15-20 vuoden kuluttua. Eli teoreettinenkin tuotto alkaisi aikaisintaan silloin.

Rakennuskustannukset olisivat niin suuret, että kuntien osuus Kemijoki Oy:n koko voitosta (rakennuskustannukset vähennettynä) olisi puhdas 0 euroa kymmeniä vuosia. Kun miinusmerkkistä ei kai kuitenkaan tarvitsisi ottaa vastaan... ?

Kaiken Ylitalon touhun tarkoituksena on, että Kemijoki Oy yrittää rimpuilla patoturvallisuuslain velvoitteista Kemijärven säännöstelyyn liittyen. Ko. laki vaatii penkereiden lujittamista ja pientä korottamista tietyissä paikoissa tämän hetken tilanteessa - HUOM!!! Kemijoki Oy:n kustannuksella! Kemijärven padot ja penkereet ovat alimitoitettut ja korjaushanke on jo vireillä.

13. Se on aiheuttanut terveiden kehittämistoimien joutumisen paitsioon keskittyen yhden käyttökeltottoman hankkeen runnomiseen.

14. Rambollin tekemä ympäristöselostus on äärimmäisen puutteellinen, ks. Jukka Vaaralan muistutus.

13 §

Ympäristöselostus

Tulvariskien hallintasuunnitelman osana esitetään ympäristöselostus.

Ympäristöselostuksesta säädetään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa laissa (200/2005).

Ympäristöselostukseksi ei voi olla kelvollinen raportti, jossa ylimalkaisesti käsitellään hyötyjä ja haittoja, vaikka ohjaavana pitäisi olla laki ja asetus ympäristöselostuksesta ja KHO:n päätös 18/12/2002.

Tulvaryhmä on toiminut po. asiaa koskevan lain ja asetuksen vastaisesti.

Puutun lisäksi hyvin merkittävään asiaan: Ruotsin ympäristökeskuksen edustajia osallistui paikan päällä Vuotoksen vesioikeusprosessiin Vaasan hallinto-oikeuden suullisessa käsittelyssä:

Ruotsi vastusti allasta Perämereen ulottuvien vahingollisten vaikutusten vuoksi!

Onko pykälää 7 noudatettu?

7 §

Toiselle valtiolle ilmoittaminen

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista annetun lain 10 §:n 3 momentissa tarkoitetussa ilmoituksessa on esitettävä:

1. Suunnitelma- tai ohjelmaluonnos ja ympäristöselostus sekä tiedot mahdollisista valtioiden rajat ylittävistä ympäristövaikutuksista, mukaan lukien terveysvaikutukset; sekä
- 2) tiedot päätöksentekomenettelystä ja kohtuullisesta määräajasta huomautusten esittämiselle.

15. Oikeat tulvasuojelukeinot käyttöön

Viite: aiemmat ja uudet muistutukset - ja eri tilaisuuksissa esiintuodut ruohonjuuritason, siis maalaisjärkisetkin keinot.

Pidätän itselläni oikeuden täydentää kannanottoani.

Kemijärvellä 31/3/2015

Helena Tiihonen

asianosainen:

yksityisen luonnonsuojelun alueen omistaja ja osaomistaja nk. Vuotos-alueella

Metsonpirtin osaomistaja Kemijärven Kaisanlahden rannalla

Vuotoksen Voima Oy:n hallituksen puheenjohtaja

Vapaa Vuotos-liikkeestä

Liitteet:

1. Kuva: Kemijärven saunarantaa 21/5/2014 (myös tekstin lomassa kuvateksteineen)

2. Lehtileike Lapin Kansa 17/12/2014: Rovaniemi ei tulvaa pelkää (Anita Lallo)